

ΑΝΤΡΕΑ ΤΣΑΠΑΡΑ: «Ἡ Πατρίδα μου θέλει καὶ μπορεῖ νὰ ζήσει».

Ἐκδόσεις Ἀναγέννηση

Δὲν εἶναι τυχαῖο πὺν σὲ σπάνιες περιπτώσεις οἱ Ἕλληνες ἐπιστήμονες τόλμησαν νὰ καταπιαστοῦν μὲ τὰ προβλήματα στὸ σύνολό τους μιᾶς ἐπὶ μέρους περιοχῆς τῆς χώρας. Μόλις τὰ τελευταῖα χρόνια δυὸ τρεῖς ἐργασίες ἔκαναν τὴν ἐμφάνισή τους. Ἡ γενικὴ προχειρότητα πὺν χαρακτηρίζει κάθε προσπάθεια καὶ ἐνέργεια γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τοῦ τόπου, δὲν διευκολύνει καθόλου τέτοιες πρωτοβουλίες, πὺν ἄλλωστε θᾶπρεπε ν' ἀνήκουν στὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὰ καθήκοντα τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν. Οἱ στατιστικὲς μας ὑπηρεσίες, σὲ σύγκριση μὲ ἀντίστοιχες ὑπηρεσίες ἄλλων χωρῶν, λειτουργοῦν ὑποτυπῶδως. Οἱ διοικητικὲς ὑπηρεσίες τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν εἴτε δὲν διαθέτουν ἐπαρκὴ καὶ ἀξιόπιστα στοιχεῖα κατὰ κανόνα καὶ γιὰ τὸ σύνολο τῶν προβλημάτων τῆς περιοχῆς τους, εἴτε δείχνουν δισταγμὸ ἢ ἀρνοῦνται νὰ τὰ παραχωρήσουν - στίς περιπτώσεις πὺν ὑπάρχουν στοιχεῖα - ὅταν αὐτὰ πρόκειται νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὄχι γιὰ νὰ στηρίξουν μὲ τὴ μέθοδο τῆς ἀλχημείας, τίς ψεύτικες διακηρύξεις γιὰ πρόοδο καὶ εὐημερίαν ἀλλὰ νὰ ἀποδείξουν τὴν ἀμείλικτη πραγματικότητα καὶ τὴν τραγικὴ κατάσταση πὺν βασιλεύει λίγο πιὸ ἔξω ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς «βιτρίνας», τὸ κέντρο τῆς πρωτεύουσας δηλαδή.

Ἡ μελέτη τοῦ κ. Τσαπάρου, πὺν ἀσφαλῶς, ὅπως κι' ὁ ἴδιος ἀναφέρει, τοῦ στοίχισε πολλοὺς κόπους, ἴσως νὰ μὴν παρουσιάζει ἄλλη ἀδυναμία ἐκτὸς ἀπ' τὴν ἔλλειψη ἐπαρκῶν καὶ συγχρονισμένων στοιχείων, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴν εἶναι στίς διαπιστώσεις καὶ τὰ συμπεράσματά της πάντοτε, ὅσο χρειάζεται γιὰ παρόμοια προσπάθεια, πειστικὴ. Γιατί, κατὰ τὰ ἄλλα, ὁ συγγραφέας, γνωστὸς ἐπιστήμονας καὶ μελετητὴς τῶν προβλημάτων τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ ἰδιαίτερα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἀξιοποιεῖ τίς γνώσεις καὶ τὴν πείρα του, χρησιμοποιεῖ σωστὴ μέθοδο ἔρευνας καὶ κριτικῆς.

Ὡστόσο ἡ μελέτη τοῦ κ. Τσαπάρου ἀποτελεῖ πρότυπη καὶ τὴ μόνη ὁλοκληρωμένη στὸ εἶδος τῆς ἐργασίας. Ἡ μελέτη τῶν προβλημάτων τῶν διαφόρων περιφερειῶν τῆς χώρας —

πολλὴ συζήτηση γίνεται τελευταῖα, ἀλλὰ μονάχα συζήτηση, ἀπὸ ἐπίσημη πλευρὰ γιὰ τὰ «προγράμματα περιφερειακῆς ἀναπτύξεως — εἶναι ἀπαραίτητη, εἴτε πρόκειται οἱ παρόμοιες μελέτες νὰ ἀποτελέσουν τίς ἐπὶ μέρους καὶ σὲ τοπικὴ κλίμακα ἐπιδιώξεις ἐνὸς γενικοῦ προγραμματισμοῦ, εἴτε πρόκειται σ' αὐτὲς νὰ στηριχθεῖ ἡ διαμόρφωση ἐνὸς γενικώτερου προγράμματος ἀνάπτυξης τῆς χώρας.

Ὁ κ. Τσαπάρου ἀσχολήθηκε μὲ τὰ προβλήματα τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας του, τῆς Αἰτωλοακαρνανίας, μὲ ξεχωριστὴ φροντίδα καὶ στοργή. Μὲ πολλὴ συγκίνηση μιλάει γι' αὐτὴ τὴ γῆ πὺν τὴν ἔχει, εἴτε σὲ χρόνια χαρᾶς εἴτε σὲ χρόνια λύπης τόσο πολὺ περπατήσκει καὶ τόσο πολὺ ἀγαπήσει». Ἀπ' τὰ στοιχεῖα πὺν παραθέτει, προκύπτει μιὰ γενικὴ εἰκόνα τῆς κατάστασης πὺν ἐπικρατεῖ στοὺς δυὸ ξεχωριστοὺς σήμερα νομοὺς — Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Εὐρυτανίας — καὶ πὺν χαρακτηριστικὸ γνῶρισμά της εἶναι ἡ καθυστέρηση, μιὰ καθυστέρηση πὺν φανερώνεται ἐντονα ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ μὲ τὴ μονόπλευρη ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας, πὺν εἶναι μονάχα ἀγροτικὴ καὶ ὄχι καὶ βιομηχανικὴ, ὅπως θᾶπρεπε νὰ εἶναι, κι' ἀπ' τὴν ἄλλη μὲ τὴ χαλαρὴ ὀργάνωση, τὸ λειψὸ καὶ πρωτόγονο ἐφοδιασμό, τὴν ἐλαττωματικὴ λειτουργία καὶ τὴ μικρὴ ἀπόδοση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας». Ἡ γενικὴ αὐτὴ εἰκόνα καὶ διαπίστωση θεμελιώνεται μὲ τὴν ἀναλυτικὴ ἐξέταση τῆς κατάστασης καὶ τῶν συνθηκῶν πὺν ἐπικρατοῦν στοὺς διάφορους τομεῖς τῆς παραγωγῆς (γεωργία, κτηνοτροφία, δάση, ἀλιεία, καπνὸς κλπ.). Ἡ γενικώτερη διαπίστωση τοῦ κ. Τ., πὺν ἀποδεικνύεται μὲ τοὺς ἀριθμοὺς, εἶναι πῶς, παρ' ὅλο πὺν στὰ μεταπολεμικὰ χρόνια καὶ σχεδὸν ἀποκλειστικὰ μὲ τὸ μόχθο τῶν κατοίκων, χωρὶς κρατικὴ ἐνίσχυση, ἡ παραγωγὴ αὐξάνεται σὲ ὄγκο, τὸ εἰσόδημα τῶν κατοίκων παρουσιάζει μείωση κι' εἶναι κατώτερο ἀπ' τὸ προπολεμικὸ, γιὰ τὴ ληστεύεται ἀπ' τὸ μεγάλο ἐμπορικὸ καφάλαιο, γιὰ τὴ ἀντιμετωπίζεται μόνιμο πρόβλημα διάθεσης τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων πὺν παράγονται στὴν περιφέρεια, γιὰ τὴ οἱ τιμὲς δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὲς κλπ.

Ὁ κ. Τσαπάρας δὲν περιορίζεται στὴν ἔρευνα τῶν συνθηκῶν ποὺ ἐπικρατοῦν σήμερα στὴν περιφέρεια τῆς Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Εὐρυτανίας. Τόσο στὴν ἐξέταση τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων, ὅσο καὶ στὸ τέλος τῆς μελέτης του, προτείνει μέτρα - εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ κριτικὴ ποὺ κάνει στὶς δυὸ συμβάσεις γιὰ τὴν ἀποξήρανση τῶν λιμνῶν Λεσίνι καὶ Λυσιμαχίας - ἅμεσα καὶ μέτρα ἐντεταγμένα στὰ πλαίσια ἐνὸς γενικοῦ σχεδίου ἀνάπτυξης τῆς χώρας, ποὺ θὰ βγάλουν τὴν περιφέρεια ἀπ' τὴ σημερινὴ καθυστέρηση καὶ θὰ ἐξασφαλίσουν στοὺς κατοίκους τῆς ἀνθρώπι-

νους ὅρους ζωῆς.

Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Τσαπάρα, τὸ ἐπαναλαμβάνουμε, ἀποτελεῖ μιὰ ἀρχή, ἓνα ξεκίνημα, στὴ μελέτη τῶν τοπικῶν προβλημάτων. Εἶναι παράλειψη τοῦ περιοδικοῦ μας ποὺ τόσο καθυστερημένα τὴν ἐμφανίζει. Ἐλπίζουμε νὰ μᾶς τὸ συγχωρήσουν καὶ οἱ ἀναγνώστες μας καὶ ὁ κ. Τσαπάρας. Τὴ συνιστοῦμε ἀνεπιφύλακτα σ' ὅσους ἀσχολοῦνται μὲ τὴ μελέτη τῶν προβλημάτων τοῦ τόπου, σ' ὅσους θέλουν νὰ δοῦν τὴν κατάστασι τῆς ἐλληνικῆς υπαίθρου. Κι' εὐχόμαστε ὁ κ. Τσαπάρας νὰ βρεῖ πολλοὺς μιμητές.

Μ. Τρ.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

The World Shipping Scene by Gustav Adolf Theel. Munich 1933. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἔκδοσι τοῦ Ἰνστιτούτου Ναυτιλιακῶν ἑρευνῶν τῆς Βρέμης, ποὺ ἀποτελεῖ ἓνα «ἄτλαντα» ναυτιλίας, ναυπηγοβιομηχανίας, λιμένων καὶ θαλασσίου ἐμπορίου, ποὺ συνοδεύεται ἀπὸ πλούσιον χαρτογραφικὸν ὕλικόν καὶ πίνακας. Εἰδικὸ κεφάλαιο τοῦ ἔργου ἀναφέρεται στὴν ἐλληνικὴ ναυτιλία καὶ στοὺς ἐλληνικοὺς λιμένες.

Em. Mounier, Le personnalisme. Presses Universitaires de France, Paris 1962, σελ. 133, τιμὴ 3 NF. Πρόκειται γιὰ μιὰ σύντομη ἔκθεσι τῆς περσοναλιστικῆς φιλοσοφίας, γραμμὴν ἀπὸ τὸν κυριώτερο ἐκπρόσωπό της. Ἀναφέρεται καὶ στὸ ἱστορικὸ καὶ στὰ θεμελιώδη προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν περσοναλιστικὴ σκέψι. Ἀποτελεῖ χρήσιμο βοήθημα γιὰ ὅσους θέλουν νὰ ἀποκτήσουν μιὰ πρώτη γνωριμία μὲ τὸ ρεῦμα αὐτὸ τῆς σύγχρονης φιλοσοφίας, ποὺ κατὰ καιροὺς παρουσίασε μερικοὺς ὁπαδοὺς καὶ στὴ χώρα μας.

Κ. Π.

Ἡ στρατηγικὴ τοῦ πολέμου

(Ἰπὸ Ὁμάδος Σοβ. ἀξιωματικῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ στρατάρχου Β. Σοκολόφσκυ, μετ. Α. Σαραντόπουλου, σελ. 471, Ἀθήνα 1963).

Ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀκτὼ κεφάλαια: Γενικαὶ θέσεις, ἡ στρατηγικὴ τοῦ πολέμου τῶν ἱμπεριαλιστικῶν κρατῶν καὶ προπαρασκευὴ νέων πολέμων ὑπ' αὐτῶν, ἡ ἐξέλιξις τῆς Σοβιετικῆς στρατηγικῆς τοῦ πολέμου (1917—45), ὁ χαρακτὴρ τοῦ συγχρόνου πολέμου, προβλήματα ὁργανώσεως τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, μέθοδοι διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου, ἡ προετοιμασία τῆς χώρας πρὸς ἀπὸκρουσιν, ἡ διοίκηση τῶν ἐνό-

πλων δυνάμεων. Πρόκειται γιὰ κεφαλαιῶδες ἔργο, ποὺ εἶχε παγκόσμια ἀπήχηση καὶ συμβάλλει στὴν κατανόησι τῶν ἰδιομορφιῶν τοῦ πολέμου στὴν ἀτομικὴ ἐποχὴ. Τὸ ἔργο, χωρὶς νὰ περιορίζεται στοὺς εἰδικούς, ἀπευθύνεται καὶ στὸ εὐρὸ ἀναγνωστικὸ κοινόν.

Μ.

Ποιός, πότε, γιατί;

(Μικρὴ Ἐπιστημονικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, μετάφρ. Μ. Α. Λαδᾶ, Πυρφόρος 1963, σελ. 248).

Πρόκειται γιὰ συλλογικὴ ἐργασία κορυφαίων ἐπιστημόνων τῆς Πολωνίας, μὲ βάση τὰ χιλιάδες ἐρωτήματα ποὺ ὑπόβαλαν οἱ νέοι τῆς χώρας τοὺς καὶ ἀπευθύνεται κυρίως στὴ μέση καὶ μεγαλύτερη σχολικὴ ἡλικία. Κύρια κεφάλαιά του εἶναι τὸ σύμπαν, ἡ γῆ, τὰ φυτὰ, τὰ ζῶα ὁ ἄνθρωπος, οἱ φυσικὲς ἐπιστῆμες, καθὼς καὶ οἱ ἀνθρωπιστικὲς ἐπιστῆμες καὶ ἡ τέχνη. Πρόκειται γιὰ παραστατικὸ καὶ γλαφυρὸ ἀνάγνωσμα, μὲ ὥραία εἰκονογράφηση, χρησιμότητα ὅχι μόνον γιὰ τοὺς μικροὺς, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς μεγάλους.

Μ.

Waldeck Rochet, Qu est-ce que la philosophie marxiste; Ed. Sociales, Paris 1962 σελ. 80, τιμὴ 2NF.

Μιὰ σύντομη καὶ περιεκτικὴ ἔκθεσι τῶν θεμελιωδῶν προβλημάτων τῆς μαρξιστικῆς φιλοσοφίας. Ἰδιαιτέρο ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν τὰ κεφάλαια ποὺ διαπραγματεύονται τὶς συνθήκες τοῦ διαλόγου ἀνάμεσα στοὺς Μαρξιστὲς καὶ μὴ Μαρξιστὲς φιλοσόφους, τὸν ἰδεολογικὸ ἀγῶνα τῆς ἐποχῆς μας, τὴν ἀκολουθητέα μέθοδο καὶ τὰ καθήκοντα τῶν μαρξιστῶν φιλοσόφων.

Κ. Π.

‘Ο νέος Προμηθέας Κάρολος Μάρξ

Μετ. Κ. Σεκλειζιώτη, σελ. 630, Σύγχρονο Βιβλίο, 'Αθήνα 1963.

Πρόκειται για ζωντανή, λογοτεχνική, αλλά και ταυτόχρονα επιστημονική βιογραφία του Καρόλου Μάρξ. 'Η ζωή του μεγάλου φιλοσόφου και ή επανάσταση παρακολουθείται σέ σχέση με τὰ κοσμοϊστορικά γεγονότα του δευτέρου μισού του περασμένου αιώνα, στὰ ὁποῖα πῆρε μέρος και στὰ ὁποῖα ὑπῆρξε πρωταγωνιστής (1848, Κομμούνα, 1η Διεθνὴς κλπ.). 'Απὸ τὸ βιβλίο ἐπίσης παρελαύνουν οἱ συνεργάτες και συναθλητὲς του Μάρξ, τὰ πνευματικὰ κινήματα και οἱ ἀγῶνες τῆς ἐποχῆς. 'Ακόμα, ἡ συγγραφεὺς ζωντανεὺει τὴν οἰκογενειακὴ και ἰδιωτικὴ ζωὴ του Μάρξ. Πρόκειται γιὰ τὴν πρώτη ἐπιστημονικὴ - λογοτεχνικὴ βιογραφία του ἱδρυτῆ του διαλεκτικοῦ και του ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ.

Γιάννης Γ. Μπενέκος, Νεοελληνικὲς Μορφές, (650-1950) Τόμος πρῶτος. 'Εθνεγέρτες. Ρήγας, Κοραῆς, 'Ανώνυμος. 'Εκδόσεις «Χρυσανθή», 'Αθήνα 1962, σελ. 196, σχ. 80.

Περιεχόμενα: Πρόλογος (σ. 9), (1) Ρήγας Φερραῖος (σ. 11 - 73), (2) 'Αδαμάντιος Κοραῆς (75 - 166), (3) 'Ανώνυμος (167 - 189), Κρίσεις γιὰ προηγούμενα ἔργα του συγγραφέα (σ. 191 - 195).

'Ο πρῶτος ἀπὸ τοὺς 25 ἀναγγελλόμενους τόμους με βιογραφίες ἑλληνικῶν προσωπικοτήτων τῶν ἐτῶν 1750 - 1950. 'Ο συγγραφέας ἐπιχειρεῖ νὰ δώσει ἐκλαϊκευτικὲς βιογραφίες ἀνάμεσα στίς ὁποῖες και τοῦ 'Ανώνυμου τῆς «'Ελληνικῆς Νομαρχίας». Κρίνοντας ὡς σκόπιμη τὴν υἱοθέτηση μιᾶς μεθόδου, σύμφωνα με τὴν ὁποῖα εἶναι ἐπιτρεπτὴ ἐλαφρῶς μυθιστορηματικὴ ἔκθεση τῶν γεγονότων (1), ἡ μετάφραση στὴ δημοτικὴ τῶν ἀποσπασμάτων του Κοραῆ του Ρήγα, τῆς Νομαρχίας κ.ἄ., πὺ περιγράφονται στὸ βιβλίο· ὁ συγγραφέας θεωρεῖ λογικὴ μιὰ ἐρμηνεία, σύμφωνα με τὴν ὁποῖα οἱ γλωσσικὲς ἀντιλήψεις του Κοραῆ ἐξηγοῦνται σὰν συμβιβασμός του με τοὺς ἁστούς. 'Η υἱοθέτηση ἀντίθετα αὐστηροτέρων κριτηρίων και μιὰ καλύτερη ἀναστροφή με τίς πληροφοριακὲς πηγὲς και βιβλιογραφία θὰ παρείχαν στὸ συγγραφέα τὴ δυνατότητα νὰ καλλιεργήσει ἀποδοτικώτερα τὴν ἐκλαϊκευση και νὰ ἀσκήσει σέ ἓνα πεδίο με λιγώτερες ἀπλουστεύσεις τὸ ζωντανὸ ὕφος του.

Δ. Λιβιεράτος, 'Η Μαύρη 'Ηπειρος, Δίφρος, 'Αθήνα 1962, σ. 79, σχ. 80.

Περιεχόμενα: I. 'Απὸ τὴν προϊστορία στὴν ἱστορία, (σελ. 5 - 19), II. 'Αφρικανικὲς δοξασίες (σ. 19 - 45), III. Χρόνια δουλείας (σ. 45 - 58), IV. Λίγη ἱστορία (σ. 58 - 68), V. Θεσμοὶ και κοινωνία (σ. 68 - 79).

Σύντομη ἐκλαϊκευτικὴ μελέτη γιὰ τὴν προέλευση, τὸν πολιτισμὸ και τὴν ἱστορία τῶν λαῶν τῆς 'Αφρικῆς, πὺ, χωρὶς νὰ ἀναφέρεται σέ ὅλα τὰ προβλήματα και χωρὶς νὰ κρατιέται ἡ διαπραγμάτευση σέ ἱκανοποιητικὸ ἐπίπεδο, δὲν εἶναι ἄχρηστη γιὰ τὴν ἐλλιπέστατη σέ τέτοια ἔργα ἑλληνικὴ βιβλιογραφία, προσφέρει στὸν ἀναγνώστη μιὰ πρώτη ἐπαφὴ με τοὺς ἀφρικανικοὺς λαούς.

Σύντομη 'Ιστορία τῆς Φιλοσοφίας.

(Γιοφτσόιν - 'Οϊξερμαν και Στεπάνωφ) 'Εκ. 'Επίκουρος, 'Αθήνα 1963.

'Εκυκλοφόρησε και τὸ δεύτερο μέρος τῆς 'Ιστορίας τῆς φιλοσοφίας τῶν παραπάνω Σοβιετικῶν συγγραφέων, ἀπὸ τίς ἐκδόσεις «'Επίκουρος». Τὸ πρῶτο μέρος πὺ κυκλοφόρησε πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες, περιελάμβανε τὴν ἱστορία τῆς φιλοσοφίας, ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἐποχὴ, ὡς τὰ τέλη του 18ου αἰῶνα.

Τὸ δεύτερο μέρος περιλαμβάνει τὴν ἐξέλιξη τῆς φιλοσοφίας στὴ Ρωσία ἀπὸ τὸ τέλος του 17ου, ὡς τὴν τρίτη δεκαετία του 19ου αἰῶνα, τὴν κλασικὴ Γερμανικὴ φιλοσοφία, δηλ. τὴν ἰδεαλιστικὴ φιλοσοφία τῶν Κάντ, Φίχτε, Σελλίνγκ και Χέγκελ και τὴν ὕλιστικὴ φιλοσοφία του Φούερμπαχ, τὴ φιλοσοφία τῶν ἐπαναστατῶν δημοκρατῶν του 19ου αἰῶνα στὴ Ρωσία και σ' ἄλλες χῶρες, ἓνα κεφάλαιο γιὰ τὴν ἀποσύνθεση τῆς ἀστικῆς φιλοσοφίας (Σοπενάουερ, Κίρκεγκορ, Κόντ), καθὼς και ἓνα τελευταῖο κεφάλαιο γιὰ τὴν ἐξέλιξη τῶν φιλοσοφικῶν ἰδεῶν στίς φυσικὲς ἐπιστῆμες τὸ 19ο αἰῶνα.

Τὸ δεύτερο μέρος τῆς 'Ιστορίας τῆς Φιλοσοφίας ἔχει ὅλα τὰ θετικὰ γνωρίσματα πὺ σημειώσαμε στὸ πρῶτο και ἐπὶ πλέον τὸ ὅτι φτάνει και ἀσχολεῖται με φιλοσοφικὲς ἀντιλήψεις πὺ κοντινὲς στὴν ἐποχὴ μας, με πὺ ἔντονη ἐπίδραση στίς σύγχρονες ἰδέες και γι' αὐτὸ εἶναι ἱκόμη πὺ ζωντανὸ και ἐνδιαφέρον. Με τὴν ὁλοκλήρωση του ἔργου πὺ θὰ γίνεи με τὴν ἐκδοση του τρίτου μέρους, οἱ 'Ελληνες ἀναγνώστες θὰ ἀποκτήσουν ἓνα ὑπεύθυνο και ἐξαιρετικὰ χρήσιμο βοήθημα γιὰ τὴ γνωριμία τους με τὴν ἱστορία τῆς φιλοσοφικῆς σκέψης.

Κ. Π.

Η 11Η ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΠΑΓΚΟΥΩΣ

Συνήλθε στις 20 - 25 Σεπτεμβρίου στο Ντουμπρόβνικ της Γιουγκοσλαβίας η 11η Διάσκεψις Πάγκουως για την 'Επιστήμη και τὰ Παγκόσμια Προβλήματα. Στη Διάσκεψη πήραν μέρος 80 περίπου επιστήμονες από διάφορες χώρες. 'Ανάμεσά τους ήταν 10 κάτοχοι του βραβείου Νόμπελ.

Στὸ ἐπόμενο τεύχος τους τὰ «Σύγχρονα θέματα» θὰ ἐνημερώσουν λεπτομερειακὰ τοὺς ἀναγνώστες τους γιὰ τὶς συζητήσεις καὶ τὶς ἀποφάσεις τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ θέματος τῶν ἐπιστημόνων τοῦ κόσμου.

ΝΕΟ ΦΑΡΜΑΚΟ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Φάρμακο ποὺ παρασκευάζεται ἀπὸ σπέρμα ρέγγας, σολωμοῦ καὶ ἄλλων ψαριῶν, καὶ τὸ ὁποῖο ὀνομάσθηκε «Πολοθάν», χρησιμοποιεῖται στὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ καρκίνου. 'Η ἀνακοίνωση αὐτὴ ἔγινε ἀπὸ τὸν ἐπιστημονικὸ διευθυντὴ τῶν ἀγγλικῶν φαρμακευτικῶν ἐργαστηρίων 'Ηβανς.

Τὸ «Πολοθάν» ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἐπιβραδύνει τὴν ἀνάπτυξη τῶν καρκινικῶν κυττάρων. 'Η θεραπεία, ὅμως, τοῦ καρκίνου, μὲ τὸ φάρμακο αὐτὸ βρίσκεται ἀκόμη στὸ πειραματικὸ της στάδιο καὶ εἶναι ἀναγκαῖο νὰ γίνουν παραπέρα ἐρευνες, προκειμένου νὰ διαπιστωθοῦν τὰ ἀποτελέσματά του. Οἱ πρῶτοι ἀσθενεῖς ποὺ ἔχουν ὑποβληθῇ σὲ θεραπεία μὲ τὸ «Πολοθάν» βρίσκονται κάτω ἀπὸ συστηματικὴ παρακολούθηση.

ΝΕΟ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟ ΜΙΚΡΟΤΡΟΝΙΟ

Οἱ Σοβιετικοὶ φυσικοὶ κατεσκεύασαν νέο μικροτρόνιο, τὸ ὁποῖο τοὺς ἐπέτρεψε νὰ αὐξήσουν κατὰ ἑκατοντάδες φορές τὴν ἰσχύ τῆς δέσμης τῶν ἐπιταχυνομένων μορίων. Παρόμοιοι ἐπιταχυντὲς παρουσίαζαν μέχρι τελευταῖα σοβαρὲς ἐλλείψεις. 'Η τροχιά τῶν σωματιδίων σ' αὐτοὺς τοὺς ἐπιταχυντὲς ἐπλησίαζε τὴν περιφέρεια καὶ μετὰ τὸν πρῶτο γύρο τὰ σωματίδια ἐπανέρχονταν σχεδὸν στὴν ἀφῆτηρία, ἐπέστρεφαν στὴν πηγὴ τους καὶ συνεπῶς ἡ διαδικασία τῆς ἐπιταχύνσεως διεκόπτετο τελείως. 'Ο νέος ἐπιταχυντὴς δὲν παρουσιάζει αὐτὴν τὴν ἔλλειψη. 'Η ἰσχύς τῆς δέσμης τῶν μορίων ἔχει αὐξηθῇ κατὰ ἑκατοντάδες φο-

ρές. Οἱ τροχιὲς τῶν ἐπιταχυνομένων σωματιδίων ὑπολογίζονται ὑπὸ ἡλεκτρονικοῦ ὑπολογιστοῦ ὅπως καὶ οἱ τροχιὲς τῶν τεχνητῶν δορυφόρων τῆς Γῆς.

'Επιτεύχθηκε ἡ αὐξηση τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου ἐντὸς τοῦ ἐπιταχυντοῦ καὶ ἡ ἐλάττωση τῶν διαστάσεων του στὸ μισό. Τὸ μικροτρόνιο λειτουργεῖ ἀδιακόπως. 'Ο ἐπιταχυντὴς ἔχει ἓνα νέο προσὸν σημαντικὸ γιὰ διάφορες ἐφαρμογές. Οἱ τροχιὲς του εἶναι δυνατὸ νὰ ρυθμίζονται μὲ τὴ μετατροπὴ τῆς ἐνέργειας τῶν ἐπιταχυνομένων σωματιδίων. Πρόκειται γιὰ τὸ πρῶτο μικροτρόνιο αὐτοῦ τοῦ τύπου σ' ὅλο τὸν κόσμο.

'Η ἐγκατάσταση κατασκευάσθηκε στὸ 'Ινστιτοῦτο Φυσικῶν Προβλημάτων καὶ στὴν κατασκευὴ της πρωτοστάτησαν ὁ Σεργκέϊ Καπίτσα, υἱὸς τοῦ Πιότρ Καπίτσα καὶ δύο νεαροὶ φυσικοὶ τοῦ ἴδιου 'Ινστιτούτου, οἱ Βαντίμ Μελέχιν καὶ Βλαντιμίρ Μπιτώφ. Τὸ νέο μικροτρόνιο θὰ χρησιμεύσῃ γιὰ τὴν ἐπιτάχυνση τῶν ἐλαφρῶν σωματιδίων (ἡλεκτρονίων καὶ ποζιτρονίων) μέχρις ἐνέργειας τάσεως πολλῶν δεκάδων ἑκατομμυρίων βόλτ. Κατὰ τὴν γνώμη τῶν εἰδικῶν, τὸ μικροτρόνιον ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ τὴ χημεία, τὴν ἱατρικὴ, τὴ γεωργία καὶ τὴ βιομηχανία τροφίμων. Στὴν ἱατρικὴ οἱ ἀκτίνες χ καὶ τὰ ἐπιταχυνόμενα ἡλεκτρόνια θὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν θεραπεία τῶν κακοήθων ὄγκων. Στὴ βιομηχανία τροφίμων θὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν ἀποστείρωσι καὶ τὴν κονσερβοποίησιν τῶν προϊόντων, στὴ χημεία γιὰ τὴ δημιουργία πολυμερῶν, στὴ γεωργία γιὰ τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν παρασίτων. Τὸ μικροτρόνιο μὲ ἰσχυρὴ δέσμη σωματιδίων θὰ παίξῃ σημαντικὸ ρόλο στὴν πυρηνικὴ φυσικὴ.

ΙΟΣ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΣ

Οἱ καθηγητὲς τῆς ἱατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Τζὼν Χόπκινς τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν σὲ ἐπιστημονικὴ ἀνακοίνωσή τους, ὑποστήριξαν ὅτι ἡ καθυστέρηση τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τῶν βρεφῶν ὀφείλεται σὲ ἰό, ποὺ εἶναι γνωστὸς σὰν «κυτομέγας» καὶ μπορεῖ νὰ προξενήσῃ βλάβη στὸν ἐγκέφαλο τῶν ἐμβρύων καὶ τῶν βρεφῶν. 'Ο ἰὸς αὐτὸς δὲν προκαλεῖ συμπτώματα, εἶναι δύσκολο νὰ ἐντοπισθῇ δι' ἄλλων μέσων ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνάλυση τῶν οὐρῶν ἢ τοῦ αἵματος. 'Ο ἰὸς αὐτὸς εἶναι τόσο συνήθης, ὥστε οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι νὰ ἔχουν προσβληθῇ ἀπ' αὐτὸν προτοῦ συμπληρώσουν τὸ 30ὸ ἔτος τῆς ἡλικίας τους.

ΤΟ ΚΟΒΑΛΤΙΟ - CO ΓΙΑ ΤΑ ΑΛΕΒΡΑ

Ο αμερικανικός οργανισμός Τροφίμων και Φαρμάκων ανακοίνωσε ότι σκοπεύει να χρησιμοποιήσει τη ραδιενέργεια του κοβαλτίου —60 για την εξόντωση των εντόμων που αναπτύσσονται στα άλευρα.

Η μέθοδος αυτή παρουσιάζει εξαιρετικά, πρακτικό ενδιαφέρον γιατί σήμερα τεράστιες ποσότητες αλεύρων, ιδιαίτερα στις υπανάπτυκτες χώρες ἀχρηστεύονται από τα έντομα αυτά. Στην Ινδία π.χ. όπου κάθε χρόνο εισάγονται 30 εκ. τόν. δημητριακών, ἀχρηστεύεται το 25 - 30% του συνόλου των εισαγωγών αυτών.

Η ΖΩΗ ΣΤΟΥΣ ΩΚΕΑΝΟΥΣ

Τα πρωτότυπα των τεράτων των θαλασσιών αβύσσων τα γνωρίζουμε μόνο από τις καρικατούρες που διακοσμούν τα διάφορα ἄρματα στους κήπους των Λουναπάρκ, καρικατούρες που βασίζονται στην ανθρώπινη φαντασία.

Το πρόβλημα είναι αν και κατά πόσο η ανθρώπινη φαντασία έχει στην περίπτωση μας κάτι το κοινό με την πραγματικότητα. Δεν θα πρέπει κανείς να ξεχνά ότι ο άνθρωπος ακόμα δεν έχει εξερευνήσει πλήρως τα έδάφη της Γης. Συνεπώς η αλήθεια αυτή ισχύει ακόμα περισσότερο για τις θάλασσες που καταλαμβάνουν το 70% της επιφάνειας του πλανήτη μας. Η συστηματική έρευνα, μέχρι της στιγμής, έφτασε ως χίλια μέτρα κάτω από την επιφάνεια των θαλασσών. (Το μέσο βάθος των ωκεανών είναι 4 χιλ. μέτρα περίπου). Ουσιαστικά μένουν ανεξερεύνητα από τον άνθρωπο 1.370.323.000 τετρ. χιλιόμε. θαλάσσια ύδατα.

Έτσι είναι αδύνατο να απορρίψουμε κατηγορηματικά και εκ των προτέρων τις πληροφορίες ότι στα βάθη των ωκεανών υπάρχουν και ζούν μεγάλα θαλάσσια ζώα. Η επιστήμη για πολύ καιρό απέκλειε την δυνατότητα ύπαρξης ζωής στα βάθη των θαλασσών, τώρα όμως παραδέχεται την πλάνη της και αναγνωρίζει το αντίθετο. Οι σοβιετικοί επιστήμονες, που επί 13 έτη έρευνούν με το ωκεανογραφικό πλοίο «Βίκιάζ» τον Ειρηνικό, έχουν επισημάνει 700 είδη αγνώστων ψαριών και άλλων θαλασσιών όντων. Ο Ζάκ Πικάρ, γιός του γνωστού καθηγητού Αύγ. Πικάρ, διεπίστωσε την ύπαρξη θαλασσιών ζώων και σε βάθος 11 χιλιομέτρων κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας.

Η ύπαρξη ζωής στα βάθη των ωκεανών δεν σημαίνει φυσικά ότι οπωσδήποτε σ' αυτά υπάρχουν και μεγάλα θαλάσσια τέρατα. Τελευταία έχουν βρεθεί σε άκτες, λείψανα μεγάλων ψαριών μήκους 15 - 18 μέτρων. Οι σοβιετικοί επιστήμονες του πλοίου «Βικιάζ» κατάρ-

θωσαν να φωτογραφίσουν σε βάθος 2.970 μ. από την επιφάνεια της θάλασσας, τα ίχνη ψαριού μήκους περίπου 1½ μέτρου. Παρόμοια ίχνη φωτογράφισαν και οι αμερικάνοι επιστήμονες σε βάθος 5.000 μ. στον Άτλαντικό. Επίσης αποδείχθηκε ότι στους αβύσσους της θάλασσας υπάρχουν μεγάλα χέλια. Ο Ούίλιαμ Μπέεμπ, το 1934 χρησιμοποίησε για πρώτη φορά βαθύσφαιρο και κατέβηκε σε βάθος 923 μέτρα στη θαλάσσια περιοχή της Καλιφόρνιας. Σε βάθος 732 μέτρων παρατήρησε χέλι μήκους 6 μέτρων.

Η ΤΡΟΠΙΚΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ

Διεθνής επιστημονική αποστολή πραγματοποιεί από τον περασμένο Αύγουστο μελέτες στην τροπική ζώνη του Άτλαντικού Ωκεανού. Οι επιστήμονες θα συγκεντρώσουν πληροφορίες για τη θερμοκρασία, την αλμυρότητα και πυκνότητα των υδάτων, τα ρεύματα, την ατμοσφαιρική πίεση, την ταχύτητα του ανέμου, τα μαγνητικά και ηλεκτρικά φαινόμενα και τη ραδιενέργεια των υδάτων.

ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΟΣΙΑ

Στην πόλη του Μεξικού συνήλθε μέσα στο Σεπτέμβριο το διεθνές συνέδριο φιλοσόφων και ασχολήθηκε κατά κύριο λόγο με το ζήτημα της ειρήνης και της ειρηνικής συνυπάρξεως. Το συνέδριο έζηρε τη σημασία της τριμερούς συμφωνίας της Μόσχας για την απαγόρευση των πυρηνικών δοκιμών. Μιλώντας στο συνέδριο, ο Αμερικανός αντιπρόσωπος, Δρ. Γκόλμαν, είπε ότι οι φιλόσοφοι πρέπει να στρέψουν τις φιλοσοφικές μελέτες τους προς τους δρόμους της ειρήνης. Παράλληλα ο καθηγητής Β. Κοράκα, του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου διεκήρυξε ότι «οποιος δεν θέλει να ζήσει ειρήνη, να αγωνίζεται για την ειρήνη και να αποδίδει σ' αυτή την σπουδαιότητα που έχει ανάμεσα στα φλέγοντα ζητήματα της εποχής μας, δεν έχει το δικαίωμα να αποκαλείται φιλόσοφος».

Στο διεθνές Καρδιολογικό συνέδριο, που συνήλθε εντός του Σεπτεμβρίου στη Ρώμη, ο Έλληνας ύφηγητής κ. Ίω. Παπανικολής προέβηκε σε ανακοίνωση με θέμα: «Πειραματικά έρευναι και στατιστικά δεδομένα επί της κατόπιν εμφράγματος μυοκαρδίου έπερχομένης μαρμαρυγής κοιλιών και ανάνηψις καρδιάς».

Στην Τιφλίδα έπραγματοποιήθηκε στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου «διεθνές συμπόσιο μαθηματικών και μηχανικών με τη συμμετοχή 200 και πλέον επιστημόνων από 19 χώρες».

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Τὰ «ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ» συμπληρώνουν μὲ τοῦτο τὸ τεῦχος ἓνα χρόνο ζωῆς.

Ἀπευθύνουμε θερμὴ παράκληση στοὺς ἀναγνώστες μας τῶν ἐπαρχιῶν, ποὺ ὀφείλουν τὴ συνδρομὴ τοῦ 1ου ἔτους, νὰ μᾶς τὴ στείλουν κατὰ τὸ δυνατόν συντομώτερο. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο βοηθοῦν τὴν προσπάθειά μας, ποὺ στηρίζεται μόνο στοὺς ἀναγνώστες μας.

ΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ ΜΕΤΕΦΕΡΘΗΣΑΝ

ΔΙΔΟΤΟΥ 34

ΝΕΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

629 - 748

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΘΕΜΕΛΙΟ»

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

**ΣΚΛΗΡΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΓΙΑ ΜΙΚΡΗ ΖΩΗ**

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ — Έκδοσις Β'

**ΜΕ ΠΕΝΤΕ ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ
ΚΙΝΔΥΝΗ**

«Οί περισσότερες από τις σελίδες του βιβλίου
φέρνουν ψυχική αναστάτωση».

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ — Νέα Έστια 1931

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ — ΤΙΜ. ΔΡΧ. 40

ΜΗΤΣΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΝΥΧΤΕΣ ΚΑΙ ΑΥΓΕΣ

(Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ)

— Μυθιστόρημα —

«... Ή πιό άδρή παρουσίαση της ζωής και της
πάλης του λαου μας στην Κατοχή...».

Δ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ — ΑΥΓΗ 27) 5) 62

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ — ΤΙΜ. ΔΡΧ. 50

ΕΝΤΙΤΑ ΜΟΡΡΙΣ

**ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ
ΤΗΣ ΧΙΡΟΣΙΜΑ**

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

«Όποιος μοχθεί για τον άνθρωπο, πρέπει να
διαβάσει αυτό το βιβλίο»

Πρωθιερέας Κόλλινς.

ΤΙΜ. ΔΡΧ. 15.

**ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΑΙ ΤΟΥΣ ΠΛΑΣΙΕ
ΚΕΝΤΡ. ΔΙΑΘΕΣΗ — ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΘΕΜΕΛΙΟ» Σαδίου 39, τηλ. 238064**